

Het nut van het verleden

Wellicht hebben velen onder jullie het boek van Marc Reynebeau gekocht, misschien hebben sommigen het al gelezen. Een bundeling van essays die hij her en der schreef en nu verzamelde. Heel vlot geschreven en weer eens getuigend van zijn enorme eruditie. Ik heb me al dikwijls afgevraagd hoe hij al zijn uiteenlopende bezigheden combineert en daarbij telkens puntig uit de hoek blijft komen. Zijn geheim is, denk ik, dat hij alles wat hij doet, echt met plezier doet.

Nu, wat het boek betreft, het verbaast me dat ik er nergens een recensie of bespreking van vond (heb ik er een gemist?) Misschien is het de bevestiging van een van de vele vragen die hij op de achterflap zet: *“Waarom let niemand op wat historici schrijven?”*

Het is nochtans een meer dan lezenswaardige publicatie. Ik wil hier even ingaan op het tweede deel waarin hij behoorlijk uitvaart tegen de ‘academische historici’. Centraal staat de vraag naar de maatschappelijke relevantie van de geschiedenis. Wat betekent die relevantie, aldus Reynebeau, als het publiek niet op de hoogte is van de stand van de geschiedwetenschap, van de krachtlijnen van het lopende onderzoek. Het belangrijkste knelpunt ligt volgens hem in de perceptie van de historisch-wetenschappelijke bedrijvigheid en dus in de manier waarop die bedrijvigheid tot uiting komt. Dat laatste gebeurt vrijwel uitsluitend via publicaties. De meeste daarvan zouden enkel in een inner circle blijven rondgaan, niet alleen omdat de commerciële uitgeverijen er geen brood in zien want niet winstgevend, maar ook omdat de academici zich nestelen ‘in een gevoel van knusheid dat door

de buitenstaanders maar beter niet wordt verstoord’. Academici zouden niet tuk zijn op inmenging van niet-academische recensenten, wegens te oppervlakkig en dat zou dan weer te maken hebben met hun territoriumdrift. Een ander obstakel voor een vlotte doorstroming van het wetenschappelijke werk via de media zou te wijten zijn aan hun taalgebruik dat hij als ‘fantasieloos, verouderd, gezwollen, stuntelig, nodeloos ingewikkeld en bij nader inzien niet zelden gewoon slordig’ omschrijft.

Aan de academici om hier al dan niet op te reageren. Mij valt op dat Reynebeau het alleen over de academische wereld heeft als mogelijke bruggenbouwer van de geschiedwetenschap naar het publiek. Nochtans zijn er ook andere instellingen die geschiedenis bedrijven en trachten nieuwe inzichten in het historisch onderzoek bevatelijk te vertalen in publicaties en publieksmomenten. Ik denk aan het brede erfgoedveld dat in de laatste decennia een enorme expansie heeft gekend. En neem als voorbeeld onze eigenste instelling met een tijdschrift, publicaties, projecten, colloquia nu en dan... Het ene is natuurlijk al meer publieksvriendelijk en onderbouwd dan het andere, soms straalt de rode gloed wel nog eens te fel, en natuurlijk kan er nog gesleuteld worden aan de taal en stijl van de publicaties (het probleem van het verwrongen taalgebruik is trouwens niet specifiek voor historici), maar onze pogingen om ‘overbruggers’ te zijn, krijgen weerklank en feedback van het publiek (binnenkort houden we trouwens een bevraging om een beter zicht te krijgen op wie dat fameuze publiek nu eigenlijk is).

Onze ervaring is trouwens dat, telkens als een beroep wordt gedaan op wetenschappelijke ondersteuning vanuit de universiteit, daar bereidwillig wordt op ingegaan. Dit is geen koketterend kushandjes blazen naar de academici, maar de bereidheid en interesse om samen te werken met ‘publiekinstellingen’ groeit, meer nog, ‘publieksgeschiedenis’ krijgt ook een volwaardige plaats in de universitaire opleiding.

Blijft natuurlijk een feit dat, zoals in elke discipline, specialisten nodig zijn. Iemand moet het graafwerk, het fundamenteel onderzoek doen. Blijft ook een feit dat helder en bevattelijk schrijven een gave is die niet zo velen is gegeven. Geschiedenis maatschappelijk relevant maken is dus eerder een collectieve opdracht van academici, erfgoedwerkers en schrijvers-journalisten.

Paule Verbruggen